

פרוטוקול מס' 66 /א

מישיבת ועדת הכספים, מיום ד', ג' באדר
תשט"ז (15.2.56), בשעה 9.05.

- נכחונים: אברי הועדה: היו"ר י. גורי
 י. בדר
 מ. חזני
 י. אפרתי
 נ. לוי
 י. ספיר
 ח. רובין
 י. פורדר
 ז. סוזאייב
 ז. צור
 ש. דיין
 א. בהיר
 א. הרצפלד

מוזמנים: מבקר המדינה ד"ר מוזס
 היועץ המשפטי לממשלת ישראל מר ח. כהן
 מר מאירי - מנהל משרד מבקר המדינה
 מר ספיבק - מטעם המוצר

מר בזק - מזכיר הועדה

סדר-היום: 1. המשך הדיון בשנויים בדו"ח מבקר המדינה
 בהשתתפות היועץ המשפטי לממשלת ישראל
 2. גא. וצב. האש. לסכ. הביון התקציב

היו"ר י. גורי: אבי פותח את הישיבה.

אנו חוזרים לדון בנושא שפתחנו בו ביום ראשון, בישיבת ועדת הכספים, בשאלת השנויים שמבקר המדינה יכול להכניס בדיון וחשבון שלו, אם הוא רואה צורך בכך. חברי הועדה זוכרים שהמסדור היה על שני סוגים של תיקונים: סוג אחד - תיקונים שהם בגדר תיקונים סבוביים-שכביים או תיקוני עובדות; סוג שני - עיניים הנוגעים לבטחון המדינה או לאינטרסים של מדינות החוץ, שיש להם קשר גוטלין למטרתה של המדינה.

אשר לסוג הרמסון של תיקונים, הרל היועץ
המספטי היורה את דעתו בפני הועדה, שאלה דברים טובים מאליהם,
מסתברים מעליהם ואין צורך להבטיח זאת בחוק. את השאלה הזו אפשר לפתור
בדרך פשוטה: בהזדמנות מתאימה אפשר להודיע מעל במת הכנסת לשאלה זו
התעוררה, מטוב לב לדיון על התיקונים שמבקר הסדינה הכנים בדין והצדק
השנתי המפורן שלו, ועדת הכספים דנה בענין זה, שמעה חוות-דעתו של היועץ
המספטי וראתה הכנסת תיקונים מסוג זה, שהם בגדר של תיקונים טכניים
או טכניים, או בגדר תיקון טעויות שנפלו, כדבר מסתבר מאילו. הודעה זו
תירשם ב"דברי הכנסת" והשאלה הזו מטצא את פתרונה בדרך זו.

אשר לתיקונים האחרים, שהם נוגעים לבטחונה
של הסדינה, הרי לאחר התיעצות נוספת עם היועץ המספטי, היועץ המספטי
שמע את הריכוז שהיה ביום א' העלה וריאנטים שונים כנוסחאות אפשריות.

י. בדר: זהו מסך מסך הטורי, צריך לתת לו פרטום גדול ביותר.

היו"ר י. גורי: אני מבין שזוהי הצעה.

י. בדר: לא - זוהי הודעה.

היו"ר י. גורי: הודעות כאלה אינן מתקבלות.

י. בדר: אין צורך לקבלן.

היו"ר י. גורי: לאחר התיעצות נוספת עם היועץ המספטי, טוב לא קייה ויכוז על מסך זה אלא על הצעה מסויימת שאני מציע אותה בהסכמתו של היועץ המספטי ומבקר הסדינה. מסך שאינו קיים, אני רשאי לבקש אותו חזרה.

י. בדר: אין שום ספק שאדוני יכול לבקש, ואין שום ספק שאני יכול לשאול לאסמכתא המספטיה של אדוני.

היו"ר י. גורי: המסך איננו רכושם של חברי הועדה. כל עוד הוא איננו מסך של הועדה, הוא איננו הופך להיות מסך לכל אחד מחברי הועדה.

י. בדר: אני מציע לאדוני לבקש חוות-דעת מפורנה של האוניברסיטה.

היו"ר י. גורי: אני חוזר ואומר שיש הצעה מסויימת ועליה נדון; לא על מסך איזה שהוא. היועץ המספטי לא מציע הצעה מסלו, הוא העלה שלשה וריאנטים, מחשבות והצעות שונות שהועלו בדיוני הועדה.

י. בדר: לכן המנסות שהובעו על ידי חברי-ועדת מסויימים באו לביטוי מאד גלוי.

היו"ר י. גורי: אני כבר שמעתי דברים אחרים מסך, חבר-הכנסת בדר, שיכולתי ללמוד מהם; אבל מזה שאמרת עשיתי אינני יכול ללמוד דבר.

י. בדר: בדרך-כלל יש מעט דברים שאדוני יכול ללמוד מסבי ויש הרבה דברים שאני יכול ללמוד מאדוני.

היו"ר י. גורי: ישנה נוסחה אחת ואני מציע לקבל אותה: על אף האסור במעיף זה, רשאי המבקר, אם נראה לו הדבר דרוש לשם סמירה על בטחון הסדינה, להוציא חלקים

סטובייטים מן הדין וחשבון לפני שיונח על שולחן הכנסת, ובלבד שימשיא לועדה את כל החלקים שהוציא מן הדין וחשבון כאמור.

הועדה תחליט, בהתייעצות עם המבקר, ובשים לב לצורך להסדיר על בטחון המדינה, אם להניח על שולחן הכנסת את כל החלקים שהוצאו מן הדין וחשבון על ידי המבקר כאמור בסעיף קטן (1), או להטבע מהנחת חלקים אלה כולה או מקצתם, ואם להגיש לכנסת את כל סיכומיה והצעותיה או להטבע מהנחתם של חלקים סטובייטים מהם הנוגעים לבטחון המדינה.

מה יש בנוסחה זו? - הדו"ח על מערכת הבטחון מוגש על ידי המבקר כל השנים בנפרד, אבל בעצם, מהיבוב סטובייט, זהו חלק מהדו"ח של מבקר המדינה. גם כשביטחוננו את התיקון האחרון, הסופי בסעיף 11 (ה) (1), יש לראות את הדו"ח כחטיבה הוטובגנית, הדו"ח על מערכת הבטחון הוא חלק מהדו"ח, ואף על פי כן הוא מוגש לועדה בנפרד, משום שלועדה שמורה הסמכות להחליט שלא כל הפרק הזה על הדו"ח השנתי, הדין במערכת הבטחון, יונח על שולחן הכנסת: חלק יונח וחלק - לא; סיכומיה והצעותיה של ועדת הכספים הנוגעים למערכת הבטחון - חלקם יונחו וחלקם לא יונחו.

אנו באים כעת, על ידי התיקון הסופי, רק להרחיב את הסמכות הזאת, שהמבקר יוכל לשקול בדעתו, שלא רק הפרק הדין במערכת הבטחון יופרד מהדו"ח, אלא יוכל ליד מהדו"ח קטעים, או חלקים, שלפי שיקול דעתו פירוטם יכול לפגוע בעניני הבטחון של המדינה. אנו אומרים, שכל האמור בסעיף 11 (ה) (1) יחול על הכל, גם על הפרק הדין במיוחד על מערכת הבטחון וגם על חלקים אחרים שמבקר המדינה יראה אותם כחלקים הנוגעים לעניני בטחון. אפשר היה לעשות זאת בנפרד, אבל אין צורך בכך. באנו לידי מסקנה, עם היועץ המשפטי, שאם נוסח את הסעיף כך הוא מכסה את כל השטח - גם הדו"ח הדין במערכת הבטחון וגם ענינים אחרים הקשורים במערכת הבטחון.

י. בדר: לפני שידון בכך ברצוני לשאול, האם היום יונח על שולחן הכנסת, בהתאם לחוק, דו"ח

מבקר המדינה?

היו"ר י. גור: אני חושב שהשאלה איננה שייכת לענין בו אנו דנים. המבקר אחראי על מעשיו לפי חוק מבקר המדינה. אם הוא יניח היום את הדו"ח, או סחר או סחרתיים - אין זה נושא שהועדה דנה בו היום.

י. בדר: לטור: אני מבקש את אדוני שלא יעשה דבר שעשה ביום א' ולא ישיב לי במקרה המבקר. אני חושב שיותר לי לשאול את מבקר המדינה באופן ישיר.

היו"ר י. גור: חשבת שאתה הפנתה את השאלה אלי, היתה אי-הבנה.

י. בדר: אני חושב ששאלתי היא במסגרת החוק. אינני רוצה לומר מה הן סמכויותיה של הועדה לגבי מבקר המדינה, אבל גם אם סמכותה היא טיבילית, אפשר לשאול על דבר זה שהיא יסודי ביותר ומכוסס על החוק.

היו"ר י. גור: אתה שואל שאלה או סתורוכ?

י. בדר: אני חושב שדווקא היום, אחרי מה שקרה, בעיית הנחת הדו"ח על שולחן הכנסת בטווח החוקי היא בעיה חשובה מאד, ואינני מבין את מדיניות היו"ר בנוגע לבעיה זו ובסיונו לסנוע תשובה.

היו"ר י. גורי:

השואל יכול להיות גם המשיב במקרה זה.
שנית, כלל אינני אדיש, לגמרי לא, בנושט זה.

ד"ר טוונס:

הדו"ח יונח על שולחן הכנסת במקום ביום
האחרון של השבוע - שבוע הכנסת - שהוא יום
ד' ביום הראשון של השבוע הבא, ז.א. ביום ב'. הסיבות שהביאו לאיחור
זה, כלומר איחור של יום אחד, הן סיבות טכניות. הגורם האחרון הקובע
היתה השביתה, שהיתה עשויה להקשות על העבודה בשבועות האחרונים, כיוון
שהכלכלנים במשרדי משרתים בסכיתה. לזקא היה מכריע מאד גם יום אחד
שבו העובדים המנהליים השתתפו בשביתה, כיוון שיום זה אבד לנו, לא עמד
לרשותנו.

לכן שגורמים כאלה הביאו לאיחור זה קטורה
העובדה, שהדו"ח השנה יהיה בן 360 עמוד, במקום 255 לפני שנה, ולומר
כמעט ב-40% יותר. המדפיס הממשלתי עובד זה כמה שבועות, במחלקת ההדפסה.
אך ורק בעד משרדנו. הדו"ח כולל מספר גדול של טבלאות, שגם כן השפיעו
לכן שהדו"ח יוגש באיחור-מה.

י. בדר:

לצערי הרב אינני יכול לקבל את הטברו של
מבקר המדינה. להיפך: הטבר זה מעורר בי
מחשבות שלא הייתי רוצה לחשוב אותן. יוצא מדבריו של מבקר המדינה,
שהיתה דרושה לו העזרה של עובדי הכלכלנים, וגם עובדים אחרים,
אפילו בשבועות האחרונים להכנת החומר.

מר המאירי:

רק להגהה.

י. בדר:

זה עלול לעשות רושם, שנכונה הטברה שמבקר
המדינה מעבד את הדו"ח גם אחרי התאריך בו
הוא חייב לטפור אותו לידי שר האוצר. אני מדבר על כך מתוך הסתייגות,
שזה רק רושם וטברה, אבל אני יכול לומר, שאינני יכול לקבל את הדעה
שעובדים אלה דרושים בשביל הגהה. הגהה זהו דבר טכני, עושים אותה
עובדי בית-הדפוס, ומכל מקום לא עובדים מנהליים וגבוהים.

במצב זה אני מציע ליו"ר לחכות עד שהחומר
יהיה בידני, כולל החלקים שהפעם ללא חוק הוצאו מהדו"ח, לפי המסכת
מבקר המדינה. לאחר שזה ייעשה יהיה יותר קל לקבל עמדה בנוגע להצעה
זו מטטר היום. אני מציע, איפוא, לדחות את הדיון ליום ב' הבא.

ד"ר טוונס:

אני רואה שבטעות הנחתי כשחשבתי שלחוב
יש מושג מסויים על התהליך של יצירת ספר בן
360 עמוד. זוהי עבודה הדורשת בשבועות האחרונים של תהליך זה טמטן
מתמיד טעד המחברים והמעבדים. אין זה ענין טכני; אלה שטיפלו טכניקה
ענינית בתוכן הספר, הם הצריכים לספל גם בהגהת הספר. ברור
שבטעות השביתה של העובדים המנהליים שהזכרתי, לא באה בחשבון כל דמגה
לתוכן הספר.

י. ספיר:

אם זכרוני אינו מטעני, הרי הדו"ח צריך
להסטר בסוף דצמבר. האם המדובר הוא בדו"ח

סעוד לא נמטר לשר האוצר?

ד"ר טוונס:

לשר האוצר נמטר כל הדו"ח בטנסיל.

י. ספיר:

האם העיכוב נובע מסיפול באותו דו"ח סמבר
הוגש לשר האוצר? מה לו ולכלכלנים?

ד"ר טרוזט:

הגהה והדפסה של טבלאות מסובכות. במוץ שאלה
שהכינו טבלאות אלה יטפלו בהן. מי טפסם
טיפל בהכנת ספר כזה יודע זאת. אין זו שאלה של טעויות דפוס גרידה,
אלא ענין מהותי.

י. ספיר:

האם אפשר להבין מתשובה זו, שהדו"ח שבספר
לשר האוצר לא כלל את כל הטבלאות המלה?

ד"ר טרוזט:

רק בטבסיל.

י. ספיר:

אינני מבין; האם יתכן שמבקר המדינה יכין
טבלאות שיטסור לשר האוצר ואחר-כך דרושים
כלכלנים כדי לבדוק אם זה נכון?

ד"ר טרוזט:

המחברים והמכיינים עצמם.

י. ספיר:

אני מודיע שלא קיבלתי הסבר מספק לשאלה
הקודמת שלי. אני מניח שהספר שיוצא על ידי
הכנסת ביום ב' הבא עודנו בתהליך ההדפסה; או הוא כבר מוכן?

ד"ר טרוזט:

עכשיו כורכים את הספר, מסיימים את הדף
הראשון.

י. ספיר:

אני מבין שהיום או מחר בבקר עשוי הספר
להיות מוכן.

מר המאירי:

ביום ששי.

י. ספיר:

אם כל מה שאמר הוא בכריכה ולא בגוף הספר,
אינני מניח. שלא היה ניתן להביא את הדו"ח
היום, אם דרושים עוד יומיים כדי להשלים כמה דברים טכניים של כריכה
אני מתקשה להבין מדוע דברים אלה אינם יכולים להיות מוצעים תוך
הימים המלה, עד היום, כדי לסמור על התאריך של הגשת הדו"ח לכנסת.

מר המאירי:

הדברים המסלתי עשה את כל המאמצים כדי לסיים
את העבודה.

היו"ר י. גורי:

עניתי לפני-כן לשאלתו של חה"כ בדר שמבקר
המדינה אחראי על מעשיו לפי חוק מבקר המדינה
אני מוכן להוסיף לרפליקה זו עוד משהו. בחוק מבקר המדינה נאמר:
המבקר יפעל מתוך קשר עם ועדת הכספים - בחוק זה: הועדה - וימסר
לה דו"ח על פעולותיו בכל עת שייראה לו או שיירוש על ידי הועדה.
בזה אני רוצה להסביר את הרפליקה שלי, כי לא שללתי ולא רציתי
לגרוע מהכתוב בחוק לגבי סמכויות ועדת הכספים. אם הועדה רוצה
לדרוש מהמבקר באורים בענין הגשת הדו"ח, היא רשאית לעשות זאת והיא
עושה זאת כרגע.

הרטו לי לומר, שהבאורים הנדרשים על ידי
מבקר המדינה אינם יכולים ליהפך לחקירה. אנו מבקשים באורים מהמבקר,
אבל אין אנו חוקרים אותו. היליתי מבקש לסמור על הגבול בין מבקש
באורים לבין חקירה.

י. ספיר:

אפשר לקרוא ליטיבה מיוחדת כדי לקבוע מה
זה בקשת באורים ומה - חקירה.

היו"ר י. גורי:

בעת אני מציע לחברים שנרשמו לא לאמשיך
בוזכות זה. אנו קיבלנו בירושים ממבקר המדינה

והועדה צריכה, לפי עניות דעתי, לסכם.

י. בדר: אדוני לא שמע כנראה את הצעתי.

היו"ר י. גורלי: כל אחד יכול להציע את הצעתו, אני מציע את הצעתך.

י. בדר: אני חושב שכדאי לחשוב על הצעתי.

היו"ר י. גורלי: צריך לחשוב על כל דיבור שמוציא אדם מפיו.

אני מציע שאנו נקבל את הביאורים של הסבקר.

א. הרצפלד: בפעם האחרונה געסה בסיון שולחן זה והיה מאוחד. תנו לי את האפשרות להיות תמים.

אני מצטרף למטאלה של חבר-הכנסת ספיר, ואת אפסן עוד היום, כדי לא לעבור על התאריך הקבוע בחוק, יש להניח את הדו"ח על שולחן הכנסת, מפילו בלי עמוד ראשון. אבל את אני מצטרף למטאלתו של חה"כ ספיר, אני רוצה לציין שמטאלה זו עומדת בסתירה לדברי חה"כ בדר. חה"כ בדר הציע לדחות את ההחלטה לעוד כמה ימים.

למעשה נתקיימו כבר בירורים, ואודות לכך שיוטביים בוועדה אנשים המבינים בחוק ומשפט, כמו חה"כ בדר והובין, גם אנחנו בגורמים אחריהם ומסתדלים להיות בסדר מבחינת החוק. אבל לדעתי הברורים הניחו את הדעת.

מבקר המדינה זהו המוסד היחיד שצפוי שישטח מחוץ לכל המפלגות, כך אנו קיבלנו אותו בזמנו. קרה מה שקרה, ערכנו את הברור, הברור גילה דברים חשובים, לדעתי, גם לגבי הסבקר, ישנו איננו עומד על האות היבשה. נבין שהגורמים לא הניחו את דעתו של חה"כ בדר וספיר, אבל לסם שמירה על הפרסטיג' של כולנו, אני עושה בסיון ומציע לסכם בענין.

ס. חזני: אני גם-כן יכול להצטרף למטאלתו של חה"כ ספיר.

י. ספיר: זו היתה שאלה ולא מטאלה.

ס. חזני: אם ישנה איזון שהיא אפשרות טכנית, מפילו את היא קטורה בממשך בלתי-מבוטל, מפילו את היא קטורה בממשך של כסף, יש להניח היום - מפילו 5 דקות לפני 12 בלילה - את הדו"ח על שולחן הכנסת, או את הבלתי אפשרי - ישלח בדואר סתר בבקר.

אני מקבל את הצעתו של היו"ר, שהועדה שמעה את הסבר מבקר המדינה והיא עוברת לסדר-היום.

אני חייב לומר ששפט אחד, על-מנת שיושם בפרוטוקול (ואני מוותר על רשות הדיבור בענין זה בהתחשב עם בקשתו של היו"ר). צריך להיות ברור, שתיקתי אני בענין זה, או שתיקתם של חברי החריט, כלומר אי-תגובתם לרה"כ בדר - אין בה טעם הודאה, או על של הודאה, אף לא בעקיפין, בכובות הסזיו של חה"כ בדר.

תוך הודעה זו אני מסכים להפסיק את הויכוח.

י. בדר: לא הצעתי שום דבר על כך, את לקבל את המסבר של מבקר המדינה או לא. אני שמעתי אותו.

הצעתי היתה לגבירי חזרת, והיא, לדעתי, מעשית.
אני מציע לדחות את הדיון בהצעה זו, עד שהדו"ח יהיה לפנינו ועד
שהמבקר יוכל לסלק אותה הנסחה שנתן לוועדה ביוזמתו הוא, שימסור לדו"ח
את מותם המלאים שהוציא מהדו"ח יחד עם טיוטת-סטנסיל של הדו"ח המקורי.
כמטר מראה את החומר הזה, מובל לחשוב על הצעה זו לאור הידיעות הנוספות
שקיבלתי.

א. באיר: אני מתנגד להצעתו של חה"כ בדר.

פר. ה. כהן: כאשר חברי הוועדה התרוכחו בקשר למועד הנחה
דו"ח מבקר המדינה על שולחן הכנסת, הירייתי
את דעתי המספספסית למבקר המדינה, שהוא יוצא ידי חובת הנחה הדו"ח
על שולחן הכנסת אם ימסור טופס אחד של הדו"ח לדו"ח הכנסת לשם
הנחה הדו"ח על שולחן הכנסת. לשם הנחה על שולחן הכנסת אין צורך
ב-120 טפסים כדי שיונחו על שולחנות כל חברי הכנסת. אני מבין,
סמנך שהטוב המספספי הוא כזה, הוא יביא היום את הדו"ח שלו על
שולחן הכנסת.

י. בדר: האם הודעה זו היא הודעת המבקר?

ד"ר טרוזט: כן.

י. בדר: האם הודעה זו היא סוד שאין לפרסם אותה,
שהמבקר ימסור רק טופס אחד לדו"ח הכנסת?
האם מבקר המדינה מודיע שיטל חובתו בצורה זו? האם אפשר לפרסם זאת?

היו"ר י. גורני: אותך מעניין ענין הפרסום, אותנו - עמם מעניין.

י. בדר: אותי מענינת הצורה העקבית בה אנו מביאים
את הענינים לאופי של סגודל ציבורי.

פר. ה. כהן: אינני רואה שום מניעה לפרסם ברבים, שמבקר
המדינה מביא היום בצורה זו את הדו"ח על שולחן
הכנסת, על-ידי מסירת טופס אחד לדו"ח הכנסת ושם הוא מודיע למסר
טופס לכל חברי הכנסת. אינני רואה שום מניעה שהמבקר יעשה זאת.

א. באיר: אני מצטרף לדברי חה"כ חזני, ואני מצטרף
מאד שחה"כ בדר מצא לאפשרי להחזיר בליבה
זו בדברים פורמליים החותרים תחת עמדתו הסוסרית והציבורית של מבקר
המדינה.

היו"ר י. גורני: אני מציע לסכם בסעיף הראשון ולרשום בפרוטוקול:

"לאחר שהוועדה שמעה מפי מבקר המדינה שהוא
עומד למסור היום טופס אחד של הדו"ח לדו"ח הכנסת, בהתאם לחוק,
ולאחר ששמעה מפי מבקר המדינה שהדו"ח יישלח לחברי הכנסת באפשרות
הראשונה, בימים הקרובים - עוברת|סדר היום".

ס. חזני: אני מבקש להכניס תיקון; אמנם במדינה חוקית
הענין מכוסה, אבל הנהגה מחייב לאסור את
הדו"ח לכל חברי-הכנסת. לכן החלטת ועדת הכספים צריכה לאסור מדוע
חל שזוי זה. אני מציע להוסיף: בגלל עיכובים טכניים בלתי צפויים
מראש.

היו"ר י. גורני: זהו תיקון הגיוני. אני מקבל אותו.

ג. ספיר:

חגם התיירוש שניתן עכשיו אוטר, שהתקט השני של טילוח הדו"ח לכל חברי הכנסת בתאריך זה או אחר, זהו ענין שנתון לרצונו החומשי של מבקר המדינה, סתם זאת חובתו, לפי החוק, שלא על-ידי מסירת טופס אחד של הדו"ח ליו"ר הכנסת? כי אם תירוש זה הוא נכון, מבקר המדינה אינו חייב כלל למסור טפסים בנוספים לחברי הכנסת, או הוא יכול למסור אותם כעבור חמשה שבועות או עשרה שבועות - הכל לפי נוחיותו.

ח. רובין:

אני מציע לסכם כך: הועדה רשמה לאביה שמבקר המדינה שניח את הדו"ח שלו על סולחן הכנסת ביום ה-15.2.56 על ידי מטירתו ליו"ר הכנסת - בלי שום דבר בוטף. היות ואינני חושב שדרושה איזו ספקציה, אינני אוטר דבר לל כך למה חל העיכוב ולמה צריך לשלוח את הדו"ח כעבור יום-יומיים. אני אוטר שלא דרושה ספקציה מצד הועדה לקולא ולחומרא. מבחינה חוקית צריך היועץ המשפטי. אם שניחים אוטר על סולחן הכנסת האוטר בטור על ידי כך שהמציא אותו אוטר טופס אחד ליו"ר הכנסת, ופגגנון הכנסת צריך לדאג להפצה. אין מתפקידי, כחבר ועדת הכספים, להתעניין בזה אם הכנסת מדפיסה או מבקר המדינה מדפיס. נביח שסישהו שלוח אוטר ליו"ר הועדה, תזכיר למשל, והוא מבקש את היו"ר להמציא אותו לכל חברי הועדה. הטולח יכול לשלוח 15 טפסים, הוא יכול לשלוח טופס אחד בלבד. והיו"ר עושה ברצונו, הוא לא להפיץ את התזכיר אם הוא חושב שאיננו חייב לעשות זאת. אבל אינני מעלה על הדעת שיו"ר הכנסת יראה את עצמו פטור למסור את האוטר לכל חברי הכנסת.

אינני חושב שועדת הכספים צריכה לתת הסברים היכולים לעורר שאלות ציבוריות. כל הסבר כזה אינו מוטיף דבר. אני ממרתי זאת לקולא, אבל אני אוטר זאת גם לחומרא: מי שחושב לבקר, יש לו זרך ציבורית לבקר. אינני חושב שועדת הכספים צריכה להתווכח ויכוח ציבורי עם מישהו שרוצה לבקר את פעולת מבקר המדינה. לועדת הכספים אין כל ענין ותפקיד לאיכנס בוויכוח ציבורי שיכול להתנהל או לא להתנהל.

(הטען הישיבה רשמה סי.)

לפני כן רשם א.ט.

ס.י.

ח. כהן:

לטר ספיר, אינני מוסך לדבר בטם מבקר המדינה, אבל אני מדבר בטם המטסלה. אם כי המטסלה יוצאת ידי חובתה על-ידי כך שהיא מניחה חומר המיועד לכנסת על שולחן יושב-ראש הכנסת, הרי המטסלה תנהג גם להבא כפי שנהגה מאז קום המדינה, שהיא לא תצא ידי חובתה על-ידי כך שהיא מוסרת אכספילר אחד ליושב-הראש, אלא היא תמסור לו את כל האכספילרים לכל חברי הכנסת. זה לפני מסורת הדין, אבל זה נוהג שהשטרס, ואני האחרון שילעץ לא לקיים אותו ולא להמשיך בזה.

אותם הדברים אמורים לגבי החומר אשר מבקר המדינה מביח על שולחן הכנסת. אבל כיון שהתעוררה כאן שאלה של מסורות טכנית מול הדרישה הפורטלית של החוק, הרי אפשר לסלא את הדרישה הפורטלית של החוק ובכל זאת להתחשב בקסיים הטכניים.

היו"ר י. גורני:

אני יכול לחסוך ויכוח על הצעת, היא אינה קיימת יותר. קיימת הצעה אחרת שאני מוכנעת שצריך לקבל אותה, ביחוד לאחר הביאור של היועץ המטפטי. נבחין בין שני דברים. מה קובע החוק? - החוק קובע שיושב-ראש הכנסת יקבל אכספילר מהדין-וחשבון. אז הוועדה רוסמת לפנייה את העובדה הזאת. עכשיו ברור, ואני יודע גם מה יעשה יושב-ראש הכנסת, הוא יפנה מיד למבקר המדינה, יגיד שצריך למסור את החומר לחברי הכנסת, מבקסים 120 אכספילרים. אז מבקר המדינה יגיד: אנחנו מוכנים, אבל לא היום, נעשה זאת סחר-סחרתיים, אעשה כל טאפץ לעשות זאת בהקדם האפשרי. אז צודק חבר הכנסת רובין כשהוא מוסר שוועדת הכספים אינה צריכה לעסוק בכל זה.

אני מקבל את הנוסחה הזאת, ובכן אם חבר הכנסת בדר רוצה להתווכח - לא עם הנוסחה שלי, אני מקבל את הנוסחה של חבר הכנסת רובין, יתווכח עמו.

י. בדר:

לא נוח לי להתווכח בעניינים מטפטיים עם היועץ המטפטי, לא מטום כך שיש לו עסדה רשמית של יועץ מטפטי למטסלה, עובדה שבנודאי אין לה ערך מכריע בעיני איש אופוזיציה, אלא הוא עורך-דין, איש באמת חשוב במקצוע מבחינה אישית. אבל הפעם אני מוכרח להביע התנגדות לדעה שהוא באופן סהיר ומתאים לאדם שמתמצא. הביע אותה.

אני חושב שהדעה שלו מה זה יונח על שולחן הכנסת איננה נכונה. לו זה היה כך כמו שהוא אמר, מטפטיק למסור אכספילר אחד ליושב-ראש הכנסת - היה החוק כותב, למסור ליושב-ראש הכנסת. אז לא היה שום טפק בכך. אז אולי ההסבר שלי לא היה מסכנע. הוא מסכנע לכל הפחות אותי כשאני עושה השוואה של הטלים שכל מיני חוקים מטפטיים בהן. אני רוצה להזכיר ליועץ המטפטי חוק אחד, שהוא קרוב למטכותו, חוק חסינות חברי הכנסת. שם כתוב: בקשה לפי טעיף זה להסיר חסינות תוגש ליושב-ראש הכנסת. אז לפנינו שני מושגים: יונח על שולחן הכנסת וינגש ליושב-ראש הכנסת. הבעיה אם החוק שלנו מטמטש בטני צירומי מלים מלה כדי להביע את אותו הדבר או דבר שונה. אז בנודאי בענין זה אפילו היועץ המטפטי יסכים אתי שיש להעריך באופן יסודי ששני המושגים האלה יש להם תוכן שונה.

עכשיו אני בא לשלב שני. לעומת זאת כשזה יהיה ברור, אני לא טוען שמה יוצא שחובת מבקר המדינה למפק ליושב-ראש הכנסת 120 גליונות. זה איננו כתוב כאן. אבל ברור לי שמבחינה אובייקטיבית חובה על הגורמים הממלכתיים המטפלים כן להניח על שולחנות הכנסת את הדו"ח, לדעתי ב-120 גליונות, כך ששום חבר כנסת לא יהיה מקופח. אני חושב שאין כאן שום אדם שלא יסכים שמבחינת התקנות ונוהג פרלמנטרי, יונח על שולחנות הכנסת פירושו לחלק על שולחנות הכנסת מטפר גליונות מטפטיק לכל חברי הכנסת.

ס.י.

אלא מה הבעיה, כאשר אמרתי שאינני טוען שחובתו של מבקר המדינה דווקא לספק 120 גליונות, חובה זו מחולקת בינו לבין יושב-ראש הכנסת. אז מה הן שתי הדרכים שבאופן תיאורטי אפשר לראות אותן כטובילות למילוי אחרי סעיף 10(ג) של חוק מבקר המדינה. יש שתי דרכים: או שמבקר המדינה מספק 120 גליונות, אז את זה הוא יכול לעשות מפילו ב-15.2; או שהוא מספק גליון אחד, ואז חובתו לעשות זאת בזמן שיאפשר ליושב-ראש הכנסת להניח את הדין וחשבון על שולחנות הכנסת ב-15.2. אם הוא מספק גליון אחד ליושב-ראש הכנסת ברגע האחרון - הוא מעמיד את יושב-ראש הכנסת בטבע בו הוא אינו יכול מסעפים פיזיים למלא אחרי סעיף 10 שדינו יונח, מפילו לא כתוב שיניח מבקר המדינה. מבחינה זאת, אני שומר על כבוד יושב-ראש הכנסת, שלכל הפחות הוא צריך להיות שמור, שמור ל"ר בדר או מישהו אחר לא יפנה לבית-דין גבוה לצדק בגד יושב-ראש הכנסת. מה שאני טוען שמסור שתהיה סכנה מוחלטת ובכל זאת רצינית של בג"צ כזה, ועוד יותר: אני בוודאי מתנגד שזה ייווצר על-ידי ועדת הכספים. למה לי ולחברי בוועדת הכספים להיכנס בעיניים פקוחות לתוך סבך שאין להם שום חלק ביצירתו?

לכן רבותי, אני חושב שבנוגע לעצם יום הנחת הדו"ח על שולחנות הכנסת לא יהיה שום סיכום בוועדה. אינני מבקש שום עמדה של הוועדה בענין זה, לי אין זה דרוש, אבל לא הייתי רוצה שהחברים שלי בוועדה ייכנסו ללא צורך לסבך מספטי.

היו"ר י. גורי:

זוהי הדעה שאני הבעתי. מבקר המדינה אחראי על מעשיו לפי חוק מבקר המדינה. הוא נשאל שאלה והשיב עליה. מה הוא יעשה לאחר שנשאל והשיב - זה מסור לשיקול דעתו. הוועדה אינה מסכמת שום דבר. אם זו האצה - הרי זוהי הצעתי שאתה כל הזמן נלחם בגדה. אנחנו שמענו שהיום אי אפשר להניח את הדו"ח על שולחן הכנסת אלא דפים. אם מישהו תובע מבקר המדינה שיניח דפים - יציע זאת. אין לו שום אפשרות היום להניח את הדו"ח. הוא שמע כל מה שנאמר כאן ויכלכל את מעשיו לפי הבנתו. אם זהו הסיכום, אני מקבל אותו ברצון.

עכשיו אין זה עומד בסתירה לאינטרפרטציה שבטכנת על-ידי היועץ המשפטי ועל-ידי חבר הכנסת ח' ביין. היות ומבקר המדינה יכול להניח אכספפולר אחד, הוא יסקול בדעתו. אם על-ידי כך שהוא ימסור גליון אחד ליו"ר הכנסת הוא יוצא ידי חובת היו"ר - זה מסור לשיקול דעתו. הוועדה אינה מסכמת מאומה. אדרבה, אם זה מתקבל, אז בזה גטרנו.

ד"ר טרוט:

אין לי ספק שדעתם של היועץ המשפטי וחבר הכנסת רובין היא נכונה. חבר הכנסת בדר יבא סן ההנחה שבחוק כתוב, הנחה על שולחנות הכנסת, אבל הניסוח הזה מצביע במיוחד על הכיוון של היועץ-המשפטי. לפיכך המצב הוא כזה: אני אבצע מה שהחוק דורש ממני, שאמסור בסך היום הזה ליושב-ראש הכנסת אכספפולר אחד. לפי פירוש זה מבחינה משפטית מבקר המדינה אינו חייב לספק את 120 האכספפולרים ברור שאני תמיד הרגשתי ואני סרגיס גם עכשיו את ההתחייבות הזאת, ומה שאמרתי על הקשיים, אני מבקש להבין שההצדקה לכך היא שהחלוקה הטכנית בין חברי הכנסת תעכב בכמה ימים. אני אמסור היום ליושב-ראש הכנסת אכספפולר אחד וביום שסי אשלח לחברי הכנסת את השאר. כבר הזכרתי את העתונאים ליום שסי כדי למסור להם את האכספפולרים לפי הנוהג שהיה קיים בטקס כל השנים. זה היה תמיד כך תמורת התחייבות לפרסם רק ביום שחברי הכנסת מקבלים זאת, זה מאפשר לעתונות להכין מה שהם רוצים לכתוב על הדו"ח.

היו"ר י. גורי:

אני חושב שבזה אנחנו יכולים לסכם את הדיון. שאלה שניה העומדת על סדר היום היא הטקס הדיון שפתחנו בו ביום א' על תיקון מסויים בחוק מבקר המדינה, אשר עזוי לפתור את השאלה שנתעוררה מסביב להוצאת חלקים מסויים מהדו"ח.

ועדת הכספים
15.2.1956

ט"ו.

י. בדר:

לסדר.

אני קודם כל סניח שהצעה זו אינה עומדת על
סדר היום כרגע. ביום ראשון היה כתוב בסדר היום: סיום הדיון בשאלת
דו"ח מבקר המדינה בהסתתרות מבקר המדינה והיועץ המשפטי. באותה הודעה
כתוב: ביום ד' - שאלות לשר האוצר. לעת עתה השתתפתי בשאלות למבקר
המדינה בקשר ליום הזה מבחינת הנחת דו"ח מבקר המדינה, לא אסרתי דבר
בנוגע לעצם העניין. ומהו נוהג הוועדה? - שלא דנים על הצעה שלא אסרתי
שהיא הועדה על סדר היום.

גם אתמול לא החליטו להעמיד את העניין על סדר
היום. אם יושב-הראש טוען שעמד נושא הזה עם הצעת החוק - אז
בוודאי אינני צודק. אבל אני חושב שלא נוכל לוותר בשום אופן שהוועדה על
סדר היום של הוועדה הצעת חוק.

היו"ר י. גורני:

אינך צודק, וזאת משלושה טעמים. ראשית אנחנו
מחלקים את סדר היום לימים שני, שלישי ורביעי
רק מבחינה טכנית. מבחינה פרוצדורלית זהו סדר יום אחד. אבל אני הודעת
אתמול שהיום יהיה המסך, כך שהעניין של סדר היום יורד לגמרי מעל הפרק.
פתחנו בדיון ביום ראשון, המסכנו בו אתמול ואנחנו מסכימים בו גם היום.

יכולה להיות טענה עניינית ואני תמיד מקבל אותה,
כאשר זכרנו אותה שהוא חייב לסקול בדבר ומבקש לדחות. על פי רוב אני מקבל
זאת. היום זה קשה לי, כי מישהו היה מעוניין להסיק את כל התובנות. זה
חודש ימים שמעסיקים את דעת הקהל בצורה שהיא לפעמים גם בלתי הגרובה ויוצרים
אווירה מסוימת לאינטנסיביות שאנחנו כולנו מכבדים אותה ורוצים לשמור
עליה כעל אחד המבצרים במדינה שאזרחי המדינה רוחצים לו אטון. כאילו זה
הדבר הסכריע בגורלה של המדינה. אני קובע עובדה אובייקטיבית. איזה עתון
פרסם שהוועדה דנה ולא קיבלה, לא היה בזה אמת. רצינו עוד שיקול דעת
משפטי, מחובתנו לעשות הכל כדי להחליט את העברת העניין ולא לעשות את ההיפך
מה, לא להשאיר זאת.

מטעם כך קשה לי לקבל את ההצעה הזאת, אף על
פי שעוד טעם אהיה נאלץ לקבל אותה. מטעמים ענייניים הייתי תמיד מקבל זאת.

הטעם הפורמלי אין בו כל משקל, אלא אם חבר הכנסת
בדר היה אומר שכשמהלקים את סדר היום לטעמים פירוש הדבר שביום שני חייבים
לדון בעניין זה, ואם הוא לא נסתיים אז לסחרת היום אסור להמשיך בו אפילו
אם הודיעו שנמשיך לדון בו. אף פעם לא טענת זאת. הכל ידעו למה מתכוונים,
בסדר היום כתוב: סיום הבירור בשאלת דו"ח מבקר המדינה. אבל אם אתה
טוען שהיה צריך להיות כתוב: תיקון בחוק מבקר המדינה, אז אני כבר פעמים
רבות ביקשתי: אל תתן מכשול בפני עיוור, אל תחזיק נשק סודי בכיסך וברגע
האחרון אתה מראה לי אותו. הייתי צריך לוותר שאני אכשל אם זה כך ינוסח.

י. בדר:

לא ידעתי.

היו"ר י. גורני:

אתה ידעת. אני בוודאי מעוניין ליסוד יחסי
כבוד עם כולם, בפרט עם חברי ועדת הכספים. אבל
אני אומר לך שאתה ידעת.

י. בדר:

אני רק רוצה להגיד שביקשתי היום פעמיים כדי
להקל עלי לקבל עטרה בנוגע להצעה שרשמית אותה
היום בפעם הראשונה, שאני מבקש לדחות את הדיון עד שנראה את הדו"ח של
מבקר המדינה. זה היה כל כך ברור והגיוני.

היו"ר י. גורני:

אני מבקש את חברי הוועדה שנחליט עכשיו כדי
שנוכל להמשיך בדיון ביום א', ושלא תהיה כל
טענה פורמלית מה צריך להיות כתוב בסדר היום.

ט.י.

י. בדר:

אני מציע: סיום הדיון בענין מבקר הסדינה,
כולל הצעות תיקון חוק מבקר הסדינה.

היו"ר י. גורי:

אינני מתכוון לדון על ההצעות כולן, אני
מתכוון להצעה באותו ענין שאנחנו דביתנו.

י. בדר:

אז תכתוב את סם הסעיף במרכאות.

ח. כהן:

הצעה לתקן את סעיף 11 בחוק מבקר הסדינה.

י. בדר:

עכשיו יש לי בקשה. אני מבקש לא לעשות זאת
ביום א' אלא ביום ב'. אני הייתי רוצה שידון
על התיקון הזה אחרי שאראה את הדו"ח. אינני חושב שיש הבדל מהותי בכך.

היו"ר י. גורי:

הקטעים האלה לא יהיו בדו"ח, הם הוצאו.

י. בדר:

סד"ר מוזד ימסור ליו"ר הוועדה את הסיוטת המקורית,
וצריך לקרוא את זה.

היו"ר י. גורי:

כיון שהיועץ המשפטי טרדיע לי שלא יוכל להשתתף
בישיבה ביום א', זה יתקיים מטילג ביום ב'.

י. בדר:

יש לי עוד בקשה: לשחרר אותנו מישיבת יום א',
היות וישנם חברים שצריכים לנאום ביום ב' בכנסת.

היו"ר י. גורי:

אני רוצה למסור דו"ח לוועדה.
הוועדה הטילה על ועדת השנה של ועדת הכספים לספל
בסדרי הדיון על התקציב שהוגש על-ידי שר האוצר. הוועדה קיימה שתי
ישיבות. הראשונה היה נראה שכאילו מסתמנת אפשרות שהוועדה תגיע לכלל דעה
אחת. היו שני מהלכים: האחד - לטייח את הדיון בתקציב ולמסר אותו כולו
עד ה-23.3 - דבר שמחייב טאטץ גדול מצד הכנסת והוועדה וקיצוצים מיוחדים
בטעות הדיון.

היו עוד שתי הצעות: שבאשר חוק תקציב רק
לשלושה חודשים, אחר כך מיסוה אסר אפילו ארבעה או חמישה, ובמסך חמשה
חודשים אלה יוכל שר האוצר להוציא 5/12 או שהתקציב החדש או שהתקציב הקודם
+ תוספת ביד רחבה שהיא יכולה להצטרף אפילו כמעט להצעות של התקציב החדש,
היות והתקציב החדש איננו כל כך רחוק מהתקציב הקודם.

היתה גירסה שלישית שמאשרים את חוק התקציב לכל
השנה אולם בנותנים תוקף לתחצית השנה, ותוך ששה חודשים אלה חייבת המשלה
להביא מחדש לכנסת או יו"ר הכנסת יביא מחדש לכנסת את פרטי ההצעה של
התקציב, הכנסת דנה, ואם היא מאשרת את זה מחדש זה מקבל תוקף לכל ימות
השנה. ולא, אם זה עובר את התאריך של תחצית השנה, זה מאבד את התוקף,
אלא אם הכנסת בותבת איסור מחדש.

על הגירסה האחרונה אפשר היה אולי להתאחד.
מזכיר הכנסת קיבל על עצמו תפקיד לשוחח עם חברי הוועדה ספיר ובדר ולקבל
את הסכמתם בענין זה. הוא מסר לי אחר כך שהוא כמעט קיבל את ההסכמה לגירסה
השלישית, אלא אסרו לו שיש קוסי משפטי בניסוח, ואם היועץ המשפטי ימציא
נוסח מתאים - טוב.

אחר כך נססר לי שיש בסיגה שהגירסה הזאת, וקיימת
רק הצעה אחת, הגירסה השניה, שמאשרים לחמשה חודשים 5/12 או של התקציב
החדש או של התקציב הקודם + תוספת, ואז חוק התקציב יהיה חלקי לא לכל ימות
השנה.

ס.י.

לאחר סכך התקיימה ישיבה שנייה של ועדת המשנה, בה הובאו הצעות אחרות. הן לא נתקבלו פה אחד, ונסלח בתקבלו פה אחד - וטרתי שאינני יכול להודיע בוועדת הכנסת, אלא אם אני מייצג את ועדת הכספים.

מה הן ההצעות? - ההצעות הן סטקייטים את הסדר וקודם, סטקייטים את הדיון בתקציב עד 23.3, אולם סכניסים את היזמיות הגאים בחלוקת הזמן: לתקציב לסכת הנשיא, טבקר הסדינה והכנסת - שעה אחת כמו יהיה; לגבי מסרד ראש המטסלה ומסרד החוץ היו עד עכשיו 8 1/2 שעות, היתה יענה שזה יותר סדי, והנסיון הוכיח שאין צורך בטספר שעות זה, וההצעה היא להוריד את זה ל-5 שעות. לעומת זאת נוסף לזריכות למסרדים הכלכליים: מסקום 6 1/2 שעות - 9 שעות, וליותר על הסעיף הטביעי של פיתוח. הטעם הוא שתקציב הפיתוח מתחלק בין כל המסרדים, בעיקר מסרד העבודה, מסרד המסרד התעשייה, מסרד החקלאות, מסרד התחבורה. אז אם מגדילים את הזמן של המסרדים הכלכליים, עלולים לרכז את הדיון בתקציב הרגיל ובתקציב הפיתוח בגבולות ולה, ביחוד כאשר מסאירים את הזריכות הכללי על 12 שעות.

אחר כך עמדה השאלה כיצד נוכל לסיים זאת. וזו יט הצעה שהכנסת תשב ביום ד' מלא, ויגדילו את שעות העבודה מ-10 עד 11 לילה, אז מרכזים 68 שעות עבודה בטוץ ארבעה שבועות, עד השבוע החסטי שהיא ווקדס כולו להצבעות. מ-68 שעות עבודה נצטרך לתת 48 לתקציב ו-20 לסעיפים וחרים. ועדת הכספים מדווחת את הבוקר של יום ד', ואם יהיה צורך בעוד יזזה שעות, כדרכה היא תוסיף.

אלו הן ההצעות המתבררות היום בוועדת הכנסת, ובל מסוים שלא הגענו לכלל דעה משותפת - לא יכולתי לייצג שם את הוועדה.

לי לא ברור מדוע נכסלה אחת מסתי הגירסות האחרונות. ספיר

כזי היא לא נתקבלה פה אחד. הגירסה השנייה לא יכולה היתה להתקבל. הגירסה השלישית - שמאשרים ווק תקציב לכל הסנה, בהסתייגות שלאחר חצי שנה פג התוקף - אני חשבת שזה יכול להתקבל. אבל לאחר שנסוגו מזה - אי אפשר היה לדון בה.

כאשר ישנו ודנו בזה, יוסב-הראש יכול היה לסאבל אם נסוגים מזה או לא, ומי נסוג. ספיר

מסזכיר הכנסת נמסר לי שיש לו ידיעה שהגירסה הזאת שהוא חשב שהיא תתקבל אם רק תימצא לה יוסחה מספחית - נסוגו סמנה. סר איכילוב יטב בוועדת המשנה בנותו ערב, אמר שאין לדבר על זה, אנחנו יכולים להסכים רק לדבר אחד, שימוסר תקציב 'חמטה חודשית. אנחנו יכולים להיות בענין זה ליברליים, בגיד: התקציב חדש או התקציב הקודם + תוספת, אבל אנחנו לא נסכים ביום פנייה לגירסה וסלישית. ובכן יש לי פה איסור, כי סר איכילוב ייצג באופן פורמלי את ודעה של סיעתך. ספיר

פסחתי על דבר נוסף. בחלק מהישיבה השתתף גם ור האוצר. מססוכמה ההצעה שיגסרו עד הפגרה, סוכם עוד דבר אחד: אין זה ונוע שאנחנו נסמן שורה שלמה של נושאים שלאחר הפגרה תשוב הוועדה לדון ול הסדיניות של מסרדים מסלתיים טובים, אבל הוא לא צמוד לאיחור התקציב.

אינני רואה כל אפשרות לגסור את הדיון בתקציב. אפשר לפסר בין שתו הדעות, אין אלה ענינים וקרוניים שצריך להילחם עליהם, ואם יגיעו לדעה מוסכמת אפשר יהיה לדון בתקציב בצורה סכובדת. ספיר

אם הכנסת תחליט על החודש הזה כחודש עבודה מלא, אין זה בגדר הבלתי נסוע, אבל זה קשה מאוד. ספיר

ישיבה נכסלה בשעה 11.00.